

คำอธิบายสรุปสาระสำคัญ

พระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช ๒๕๕๕^๑

๑. ความมุ่งหมายของกฎหมาย

กฎหมายฉบับนี้มีขึ้นเพื่อจัดตั้งธนาคารแห่งประเทศไทยให้ทำหน้าที่เป็นธนาคารกลางของประเทศดูแลเสถียรภาพทางการเงิน เสถียรภาพของระบบสถาบันการเงิน และเสถียรภาพระบบการชำระเงินของประเทศ นอกจากนี้ ได้มีการจัดตั้งกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินให้มีฐานะเป็นนิติบุคคลแยกต่างหากจากธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อทำหน้าที่ฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงินให้มีความมั่นคงและมีเสถียรภาพ

๒. สรุปสาระสำคัญของกฎหมาย

๒.๑ กำหนดวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานของธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งต้องดำรงไว้ซึ่งเสถียรภาพทางการเงิน เสถียรภาพของระบบสถาบันการเงินและระบบการชำระเงิน (มาตรา ๗) และอำนาจในการกระทำการกิจการต่าง ๆ ของธนาคารแห่งประเทศไทยเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ (มาตรา ๘) และกำหนดข้อห้ามมิให้ธนาคารแห่งประเทศไทยกระทำการในเรื่องต่าง ๆ (มาตรา ๙)

๒.๒ กำหนดกระบวนการได้มา องค์ประกอบ คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม การประชุมและองค์ประชุม วาระในการดำรงตำแหน่ง อำนาจหน้าที่ และการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ เพื่อทำหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทย (หมวด ๔) ได้แก่ คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย (มาตรา ๒๔ ถึงมาตรา ๒๘/๕) คณะกรรมการนโยบายการเงิน (มาตรา ๒๘/๖ ถึงมาตรา ๒๘/๘) คณะกรรมการนโยบายสถาบันการเงิน (มาตรา ๒๘/๙ ถึงมาตรา ๒๘/๑๐) และคณะกรรมการระบบการชำระเงิน (มาตรา ๒๘/๑๑ ถึงมาตรา ๒๘/๑๒)

๒.๓ กำหนดกระบวนการคัดเลือก คุณสมบัติและลักษณะต้องห้าม วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่งของผู้ว่าการ รวมทั้งกำหนดให้ผู้ว่าการมีความเป็นอิสระในการบริหารจัดการกิจการของ ธปท. รวมทั้งข้อห้ามมิให้ผู้ว่าการซึ่งพ้นจากตำแหน่งไปดำรงตำแหน่งใดในสถาบันการเงินใดภายในระยะเวลา ๒ ปีนับแต่พ้นจากตำแหน่ง (หมวด ๕)

๒.๔ กำหนดสถานะ วัตถุประสงค์ ที่มาของแหล่งเงิน และอำนาจกระทำการกิจการต่าง ๆ ของกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาระบบสถาบันการเงิน องค์ประกอบ วาระการดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง การประชุมและองค์ประชุม อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการจัดการกองทุน (หมวด ๕ ทวิ)

๒.๕ กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของธนาคารแห่งประเทศไทยด้านต่าง ๆ ได้แก่ การออกธนบัตรของรัฐบาลและบัตรธนาคาร การดำเนินนโยบายการเงิน

^๑ คำอธิบายนี้มีขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเข้าใจสาระสำคัญของกฎหมายเท่านั้น ส่วนการจะปฏิบัติตามกฎหมายให้เป็นไปอย่างถูกต้องนั้น ประชาชนจะต้องศึกษา ทำความเข้าใจ ตรวจสอบ และยึดถือตัวบทกฎหมายเป็นสำคัญ

การบริหารจัดการสินทรัพย์ของธนาคารแห่งประเทศไทย การเป็นนายธนาคารและนายทะเบียนหลักทรัพย์ของรัฐบาล การเป็นนายธนาคารของสถาบันการเงิน การรักษาเสถียรภาพของระบบเศรษฐกิจและระบบการเงิน การจัดตั้งหรือสนับสนุนการจัดตั้งระบบการชำระเงิน (หมวด ๖)

๒.๖ กำหนดข้อห้ามมิให้ผู้ว่าการ กรรมการ พนักงานและลูกจ้างกระทำการอันใดที่ขัดหรือแย้งระหว่างผลประโยชน์ของตนและผลประโยชน์ของ ธปท. หรือขัดแย้งกับการปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง รวมทั้งให้พนักงานหรือลูกจ้างเปิดเผยข้อมูลส่วนได้เสียของตนในการปฏิบัติหน้าที่ และห้ามพนักงานหรือลูกจ้างที่มีส่วนได้เสียพิจารณาหรือเข้าร่วมการประชุมในเรื่องที่ตนมีส่วนได้เสีย และห้ามพนักงานและลูกจ้างดำรงตำแหน่ง รับจ้างหรือทำงานในสถาบันการเงิน เว้นแต่เป็นไปตามข้อบังคับของคณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทย (มาตรา ๔๖ ถึงมาตรา ๔๘)

๒.๗ กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจหน้าที่กำกับดูแลโดยทั่วไปซึ่งกิจการของธนาคารแห่งประเทศไทย และให้ธนาคารแห่งประเทศไทยหรือเป็นครั้งคราวร่วมกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเพื่อประโยชน์ในการรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ การเงิน หรือระบบสถาบันการเงิน โดยกรณีมีเหตุอันอาจก่อให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายอย่างรุนแรงให้ธนาคารแห่งประเทศไทยรายงานข้อเท็จจริง ประเมินผลกระทบหรือความเสียหายที่อาจเกิดขึ้น วิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขต่อรัฐมนตรี หรือรัฐมนตรีอาจให้ธนาคารแห่งประเทศไทยรายงานข้อเท็จจริง วิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขเพื่อป้องกันเหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายอย่างรุนแรงก็ได้ รวมถึงให้ธนาคารแห่งประเทศไทยรายงานต่อรัฐมนตรีโดยเร็วในกรณีฐานะสุทธิของเงินสำรองระหว่างประเทศของทางการต่ำกว่าระดับที่จำเป็นต่อการรักษาเสถียรภาพทางการเงินและอัตราแลกเปลี่ยนเงินตรา (หมวด ๘)

๒.๘ กำหนดให้การบัญชีของธนาคารแห่งประเทศไทยจัดทำตามหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป เว้นแต่คณะกรรมการธนาคารแห่งประเทศไทยจะกำหนดเฉพาะเรื่องเป็นอย่างอื่นเพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิบัติของธนาคารกลางอื่นได้ (มาตรา ๕๔) และให้มีคณะกรรมการตรวจสอบเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลการตรวจสอบกิจการของธนาคารแห่งประเทศไทย (มาตรา ๕๕)

๒.๙ กำหนดโทษทางอาญาสำหรับบุคคลที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายฉบับนี้กำหนด (มาตรา ๖๒) และสำหรับผู้ว่าการ กรรมการ พนักงานหรือลูกจ้างที่กระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายฉบับนี้กำหนด (มาตรา ๖๔ และมาตรา ๖๖ ถึงมาตรา ๗๕) และกำหนดโทษปรับทางวินัยสำหรับบุคคลและสถาบันการเงินที่ฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายฉบับนี้กำหนด (มาตรา ๖๓ และมาตรา ๖๕)

๓. บทบัญญัติที่คุ้มครองประชาชน

ไม่มี